

Інформація про стан і розвиток страхового ринку України за 9 місяців 2006 року

I. Розміри страхового ринку. Ключові показники

1. Кількість страхових компаній (СК) станом на 30.09.2006 становила 407 (станом на 30.09.2005 – 399), в тому числі 55 страховиків, що здійснюють страхування життя (life), та 352 страховиків, що здійснюють види страхування інші, ніж страхування життя (non-life). Протягом 9 місяців 2006 року з Державного реєстру фінансових установ були виключені 15 страхових компаній та включено 24 новостворених (табл.1).

Табл.1. Зміна кількості страхових компаній у Державному реєстрі фінансових установ з початку 2006 року станом на 30.09.2006р.

Всього СК станом на 31.12.2005	398
в т.ч. Non-Life	348
в т.ч. Life	50
<i>в т.ч. з іноземним капіталом</i>	58
Виключено з реєстру СК протягом 9 міс.2006 р.	15
в т.ч. Non-Life	14
в т.ч. Life	1
Включено в реєстр СК протягом 9 міс.2006 р.	24
в т.ч. Non-Life	18
в т.ч. Life	6
Всього СК станом на 30.09.2006	407
в т.ч. Non-Life	352
в т.ч. Life	55
<i>в т.ч. з іноземним капіталом</i>	66

2. Страхові премії

2.1. Загальна (валова) сума страхових премій, отриманих страховиками від страхування та перестраховування ризиків (від страхувальників та перестраховальників) за I півріччя 2006 року, становить **9 752,0** млн. грн., з них: **3 571,2** млн.грн.(36,6%) становило внутрішнє перестраховування, решту становили премії від страхувальників - **6 164,0** млн.грн.(63,2%) та премії, які надійшли від іноземних страховиків (перестраховальників) - **16,8** млн.грн. (0,2%) на розміщення (перестраховування) ризиків на Україні.

У порівнянні з аналогічним періодом 2005 року обсяги вказаного показника зменшились на 157 млн.грн. (-1,6%), в основному, за рахунок продовження незначного зменшення активності з страхування та перестраховування фінансових ризиків (за 9 міс. 2005р. на страхування та перестраховування фінансових ризиків надійшло 34,3% від валових премій, тоді як за 9 міс. 2006 року - 25,7%).

Сума страхових премій, отриманих від страхувальників-фізичних осіб, склала 2 059,6 млн. грн., що перевищує аналогічний показник за 9 міс. 2005 року на 833 млн. грн. (на 67,4%). В структурі валових страхових премій, надходження від фізичних осіб становили 21,1% , тоді як за 9 міс.2005р.лише 12,4%. Реально ж оцінити динаміку страхування фізичних осіб можна у співвідношенні до чистих страхових премій: 33,3% за 9 міс.2006р.; 22,6% за 9 міс.2005р.; 10,3% за 9 міс. 2004р.

На рис.1 відображено складові надходжень страховиків, а саме складові валових страхових премій за три періоди, які є відображенням активності як страхової та перестрахової діяльності самих страховиків так і активності споживачів страхових послуг щодо страхування. Аналізуючи попит на страхові послуги з боку споживачів (страхувальників) відмічається значне поживлення страхування з боку фізичних осіб як одного із головних індикаторів розвитку страхового ринку.

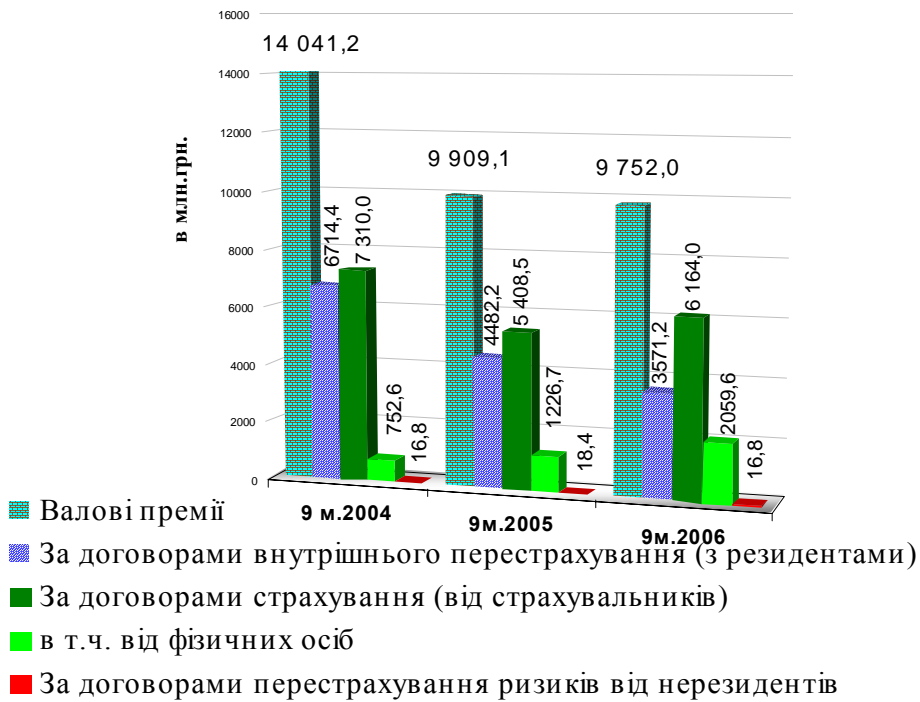

Рис.1 Валові страхові премії (поквартально) наростаючим підсумком за 2003-2006рр.

2.2. За 9 місяців 2006 року чисті страхові премії (валові за вирахуванням премій належних перестраховикам-резидентам) становили **6 180,7** млн.грн. і порівняно з аналогічним періодом 2005 року збільшилися на 753,8 млн.грн. (+13,9%), див. рис.2. Різницю між валовими та чистими страховими преміями становлять премії, які отримують страховики один від одного на подальше перестраховання ризиків (в межах України). Таким чином, валові премії більше характеризують активність страхової компанії, яка здійснює страхову і перестрахову діяльність, а чисті - безпосередньо активність споживачів страхових послуг.

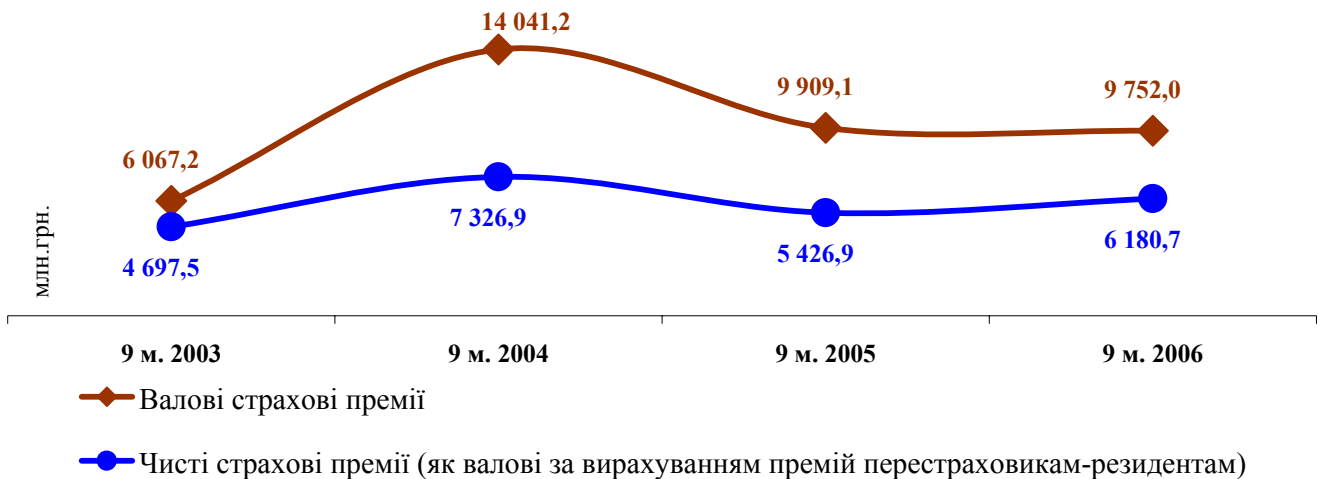

Рис.2 Динаміка обсягів надходження валових та чистих страхових премій у 2003-2006 рр.

Графік, представлений на рисунку 2 досить наочно характеризує загальну "трансформацію" розвитку ринку - в 2003 році відбувалися незначні тенденції у розвитку внутрішнього перестраховання (в основному перестраховання здійснювалося у нерезидентів - 44,7% від чистих премій), в 2004 році на перестраховання (в цесію та ретроцесію) передавалося майже всі ризики, що надходили на страхування, в основному резидентам. Сутністю таких "трансформацій" в окремих випадках було переток коштів з реального сектору економіки за посередництвом системи страхування з метою їх подальшої легалізації, що зумовлено нерівністю систем оподаткування реального сектору економіки та страховиків.

2.3. Монополізація страхового ринку

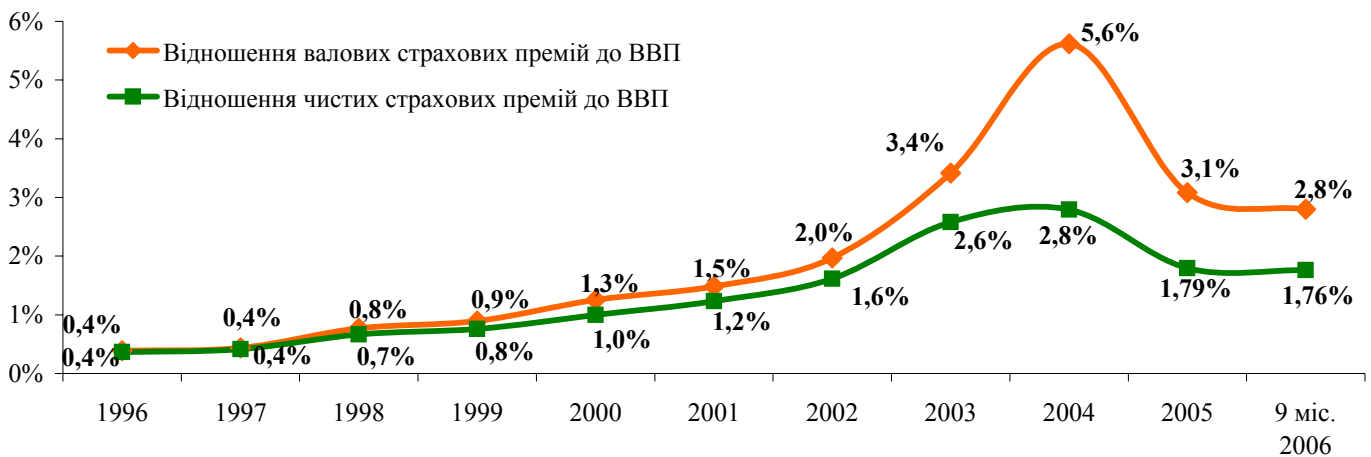
Частка валових премій з усіх видів страхування, належна першим 3 страховикам, становить 13,1% (у січні-вересні 2005 року цей показник становив 13,0%). Першим 50 страховикам належить 73,6% зібраних премій (76,3% за 9 міс. 2005 р.). В цілому по страховому ринку індекс Герфіндаля - Гіршмана (ННІ) склав 163,0 (9 міс. 2005 р. – 177,0).

Частка валових премій зі страхування життя, належна першим 3 страховикам, складає 58,7% (у січні-вересні 2005 року цей показник становив 50,1%). Першим 10 страховикам життя належить 90,4% зібраних премій (91,1% за 9 міс. 2005 р.). У цілому по ринку страхування життя індекс Герфіндаля - Гіршмана (ННІ) склав 1 481,6 (9 міс. 2005 р. – 1 199,8).

Частка валових премій з ризикових видів страхування, належна першим 3 страховикам, складає 13,5% (у січні-вересні 2005 року цей показник становив 13,3%). Першим 50 страховикам належить 75,3% зібраних премій (78,0% за 9 міс. 2005 р.). У цілому по ринку ризикових видів страхування індекс Герфіндаля - Гіршмана (ННІ) склав 171,7 (9 міс. 2005 р. - 184,7).

Наведені дані свідчать, що на ринку видів страхування інших, ніж страхування життя, спостерігається значний рівень конкуренції (ННІ в 6 разів менше 1000), в той час як на ринку страхування життя наявна помірна монополізація ($1000 < \text{ННІ} < 1500$). У січні-вересні 2006 року суттєвих змін рівня конкуренції на всьому страховому ринку України не спостерігалось, тоді як дещо зросла монополізація на ринку зі страхування життя

2.4. Співвідношення страхових премій та ВВП України в 1996-2006 рр.

3. Страхові виплати

3.1 Валові страхові виплати здійснені страховиками за 9 місяців 2006 року (рис. 3) за договорами страхування та перестраховування становили **1 556,2** млн. грн., з них: **159,5** млн.грн. (10,2%) у вигляді компенсаційних виплат за договорами внутрішнього перестраховування; **11,2** млн.грн. (0,7%) виплачено перестраховальникам-нерезидентам; **1 385,5** млн.грн. (89,03%) - страхувальникам. Страхові виплати здійснені страхувальникам-фізичним особам становили **679,5** млн.грн., що у порівнянні з аналогічним періодом 2005 року більше на 297 млн.грн. В таблиці 2 наведені дані щодо валових та чистих страхових виплат у розрізі основних видів страхування за 9 міс.2004, 2005 та 2006 рр.

3.2 За останні 3 роки (з 2004 по 2006 рр.) загальні обсяги проведених страховикам валових страхових виплат зросли на 67%; виплати здійснені страхувальникам - на 68%, в тому числі виплати здійснені фізичним особам - на 97%.

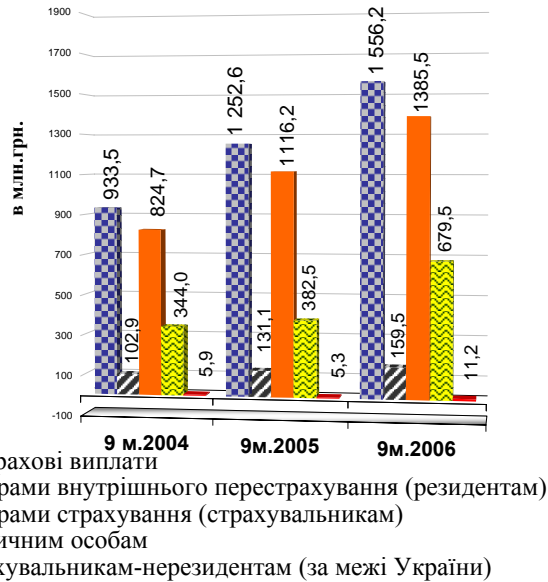

Рис.3 Валові страхові премії (за структурою) за 9м.2003-2006рр.

4. Рівень страхових виплат

4.1 В цілому по страховому ринку рівень валових виплат (відношення валових виплат до валових премій) за результатами 9 місяців 2006 року (рис.4) досяг **16,0%** (на **3,4 відсоткових пункти (в.п.)** вище аналогічного показника 2005 року). Найнижчий рівень виплат відмічається за договорами внутрішнього перестраховування - 4,5%, тоді як найвищий рівень вже протягом 2006 року спостерігається за договорами перестраховування ризиків прийнятих з-за кордону (від перестраховальників-нерезидентів).

Рівень чистих виплат (відношення обсягу валових виплат за вирахуванням виплат, здійснених перестраховальникам-резидентам, до обсягу валових премій за вирахуванням премій, належних перестраховикам-резидентам), що є вільним від подвійного обліку операцій внутрішнього перестраховування, у січні - вересні 2006 року становив **22,6%** та свідчить про реальне зростання фактичних виплат страховиків. Протягом останніх трьох років рівень чистих страхових виплат продовжує зростати та за 9 міс.2006р. по відношенню до 9 міс.2005р. - на 1,9 в.п., до 9 міс.2004 на 11,3 в.п.

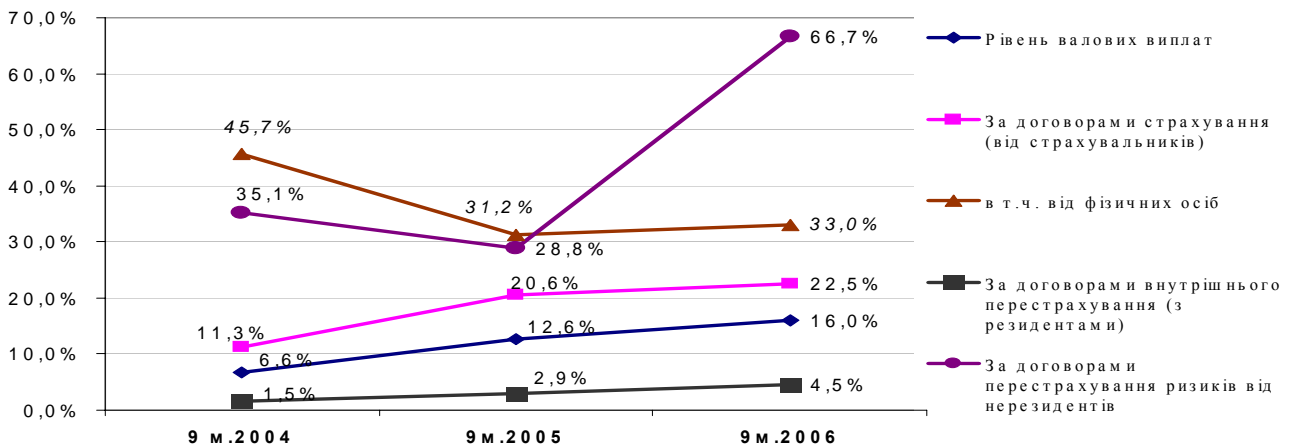

Рис.4 Рівень страхових виплат за період 9 міс. 2004-2006рр.

Табл.2 Показники страхових премій та страхових виплат за видами страхування за період 9-ти місяців 2004-2006рр. та у порівнянні

Види страхування	Валові страхові премії					Чисті страхові премії				
	9 м. 2004р. (млн.грн.)	9 м. 2005р. (млн.грн.)	9 м. 2006р. (млн.грн.)	Приріст за 2005 рік (млн. грн.)	Приріст за 2006 рік (млн. грн.)	9 м. 2004р. (млн.грн.)	9 м. 2005р. (млн.грн.)	9 м. 2006р. (млн.грн.)	Приріст за 2005 рік (млн. грн.)	Приріст за 2006 рік (млн. грн.)
1	2	3	4	3-2	4-3	5	6	7	6-5	7-6
Страхування життя	122,0	226,4	290,4	104,4	64,0	122,0	226,4	289,9	104,4	63,5
Види страхування інші, ніж страхування життя, у тому числі:	13 919,2	9 682,7	9 461,6	-4 236,5	-221,1	7 204,9	5 200,5	5 890,8	-2 004,4	690,3
Добровільне особисте страхування, у тому числі:	296,8	401,3	511,0	104,5	109,7	282,4	367,3	485,1	84,9	117,8
<i>страхування від нещасних випадків</i>	<i>71,7</i>	<i>134,7</i>	<i>143,8</i>	<i>63,0</i>	<i>9,1</i>	<i>62,0</i>	<i>104,6</i>	<i>127,4</i>	<i>42,6</i>	<i>22,8</i>
<i>медичне страхування (безперервне страхування здоров'я)</i>	<i>160,0</i>	<i>188,0</i>	<i>254,6</i>	<i>28,0</i>	<i>66,6</i>	<i>156,8</i>	<i>186,7</i>	<i>247,7</i>	<i>29,9</i>	<i>61,0</i>
<i>страхування здоров'я на випадок хвороби</i>	<i>51,8</i>	<i>61,3</i>	<i>76,0</i>	<i>9,5</i>	<i>14,7</i>	<i>50,6</i>	<i>59,5</i>	<i>73,9</i>	<i>8,9</i>	<i>14,4</i>
<i>страхування медичних витрат</i>	<i>13,3</i>	<i>17,3</i>	<i>36,6</i>	<i>4,0</i>	<i>19,3</i>	<i>13,0</i>	<i>16,5</i>	<i>36,1</i>	<i>3,5</i>	<i>19,6</i>
Добровільне майнове страхування, у тому числі:	11 964,6	8 146,9	7 839,3	-3 817,7	-307,6	6 002,0	3 922,0	4 501,3	-2 080,0	579,3
<i>страхування наземного транспорту (крім залізничного)</i>	<i>576,6</i>	<i>851,5</i>	<i>1 462,1</i>	<i>274,9</i>	<i>610,6</i>	<i>480,8</i>	<i>713,6</i>	<i>1 324,0</i>	<i>232,8</i>	<i>610,4</i>
<i>страхування вантажів та багажу</i>	<i>869,2</i>	<i>933,9</i>	<i>814,2</i>	<i>64,7</i>	<i>-119,7</i>	<i>450,4</i>	<i>433,7</i>	<i>354,5</i>	<i>-16,7</i>	<i>-79,2</i>
<i>страхування від вогневих ризиків та ризиків стихійних явищ</i>	<i>1 086,4</i>	<i>900,4</i>	<i>1 097,7</i>	<i>-186,0</i>	<i>197,3</i>	<i>663,5</i>	<i>572,6</i>	<i>624,9</i>	<i>-90,9</i>	<i>52,3</i>
<i>страхування кредитів</i>	<i>276,7</i>	<i>447,2</i>	<i>340,9</i>	<i>170,5</i>	<i>-106,3</i>	<i>174,7</i>	<i>335,6</i>	<i>246,6</i>	<i>160,9</i>	<i>-89,0</i>
<i>страхування фінансових ризиків</i>	<i>6 887,5</i>	<i>3 397,8</i>	<i>2 506,9</i>	<i>-3 489,7</i>	<i>-890,9</i>	<i>3 153,2</i>	<i>1 157,9</i>	<i>1 067,7</i>	<i>-1 995,3</i>	<i>-90,2</i>
Добровільне страхування відповідальності, у тому числі:	1 158,3	358,1	340,5	-800,2	-17,6	479,9	192,8	190,2	-287,1	-2,6
<i>страхування цивільної відповідальності власників наземного транспорту (включаючи відповідальність перевізника)</i>	<i>78,3</i>	<i>40,9</i>	<i>33,6</i>	<i>-37,4</i>	<i>-7,3</i>	<i>60,7</i>	<i>37,4</i>	<i>31,7</i>	<i>-23,3</i>	<i>-5,7</i>
<i>страхування відповідальності перед третіми особами (іншої)</i>	<i>1 067,5</i>	<i>310,0</i>	<i>299,4</i>	<i>-757,5</i>	<i>-10,6</i>	<i>410,5</i>	<i>148,7</i>	<i>152,1</i>	<i>-261,8</i>	<i>3,4</i>
Недержавне обов'язкове страхування, у тому числі:	431,6	731,2	715,0	299,6	-16,2	372,7	673,2	658,4	300,5	-14,8
<i>особисте страхування від нещасних випадків на транспорті</i>	<i>56,7</i>	<i>52,2</i>	<i>65,4</i>	<i>-4,5</i>	<i>13,2</i>	<i>45,5</i>	<i>46,8</i>	<i>55,9</i>	<i>1,3</i>	<i>9,1</i>
<i>страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів</i>	<i>181,7</i>	<i>458,1</i>	<i>450,9</i>	<i>276,4</i>	<i>-7,2</i>	<i>158,7</i>	<i>435,7</i>	<i>433,2</i>	<i>277,0</i>	<i>-2,5</i>
<i>авіаційне страхування цивільної авіації</i>	<i>71,9</i>	<i>96,4</i>	<i>75,3</i>	<i>24,5</i>	<i>-21,1</i>	<i>66,0</i>	<i>90,0</i>	<i>65,4</i>	<i>24,0</i>	<i>-24,6</i>
<i>страхування відповідальності суб'єктів перевезення небезпечних вантажів на випадок настання негативних наслідків при перевезенні небезпечних вантажів</i>	<i>34,3</i>	<i>30,9</i>	<i>28,3</i>	<i>-3,4</i>	<i>-2,6</i>	<i>28,4</i>	<i>25,5</i>	<i>24,9</i>	<i>-2,9</i>	<i>-0,6</i>
Державне обов'язкове страхування	67,9	45,2	55,8	-22,7	10,6	67,9	45,2	55,8	-22,7	10,6
ВСЬОГО (всі види страхування)	14 041,2	9 909,1	9 752,0	-4 132,1	-157,1	7 326,9	5 426,9	6 180,7	-1 900,0	753,8

Показники страхових премій та страхових виплат за видами страхування за період 9-ти місяців 2004-2006рр. та у порівнянні (продовження)

Види страхування	Валові страхові виплати					Чисті страхові виплати				
	9 м. 2004р. (млн.грн.)	9 м. 2005р. (млн.грн.)	9 м. 2006р. (млн.грн.)	Приріст за 2005 рік (млн. грн.)	Приріст за 2006 рік (млн. грн.)	9 м. 2004р. (млн.грн.)	9 м. 2005р. (млн.грн.)	9 м. 2006р. (млн.грн.)	Приріст за 2005 рік (млн. грн.)	Приріст за 2006 рік (млн. грн.)
1	8	9	10	9-8	10-9	11	12	13	12-11	13-12
Страхування життя	8,1	5,8	10,2	-2,3	4,4	8,1	5,8	10,2	-2,3	4,4
Види страхування інші, ніж страхування життя, у тому числі:	925,4	1 246,8	1 546,0	321,4	299,2	822,5	1 115,7	1 386,4	293,2	270,7
Добровільне особисте страхування, у тому числі:	258,5	193,6	214,7	-64,9	21,1	258,1	181,8	211,4	-76,3	29,6
<i>страхування від нещасних випадків</i>	<i>129,0</i>	<i>34,7</i>	<i>14,5</i>	<i>-94,3</i>	<i>-20,2</i>	<i>129,0</i>	<i>23,3</i>	<i>14,5</i>	<i>-105,7</i>	<i>-8,8</i>
<i>медичне страхування (безперервне страхування здоров'я)</i>	<i>95,7</i>	<i>120,4</i>	<i>156,4</i>	<i>24,7</i>	<i>36,0</i>	<i>95,5</i>	<i>120,4</i>	<i>155,4</i>	<i>24,9</i>	<i>35,0</i>
<i>страхування здоров'я на випадок хвороби</i>	<i>25,6</i>	<i>27,9</i>	<i>25,9</i>	<i>2,3</i>	<i>-2,0</i>	<i>25,5</i>	<i>27,7</i>	<i>23,7</i>	<i>2,2</i>	<i>-4,0</i>
<i>страхування медичних витрат</i>	<i>8,2</i>	<i>10,6</i>	<i>17,9</i>	<i>2,4</i>	<i>7,3</i>	<i>8,1</i>	<i>10,3</i>	<i>17,8</i>	<i>2,2</i>	<i>7,5</i>
Добровільне майнове страхування, у тому числі:	480,2	880,6	1 129,3	400,4	248,7	382,2	765,1	977,1	382,9	212,0
<i>страхування наземного транспорту (крім залізничного)</i>	<i>242,8</i>	<i>392,4</i>	<i>630,7</i>	<i>149,6</i>	<i>238,3</i>	<i>217,3</i>	<i>351,4</i>	<i>559,8</i>	<i>134,1</i>	<i>208,4</i>
<i>страхування вантажів та багажу</i>	<i>26,0</i>	<i>7,3</i>	<i>2,8</i>	<i>-18,7</i>	<i>-4,5</i>	<i>6,6</i>	<i>7,2</i>	<i>2,4</i>	<i>0,6</i>	<i>-4,8</i>
<i>страхування від вогневих ризиків та ризиків стихійних явищ</i>	<i>36,1</i>	<i>16,5</i>	<i>37,6</i>	<i>-19,6</i>	<i>21,1</i>	<i>34,0</i>	<i>15,9</i>	<i>35,9</i>	<i>-18,1</i>	<i>20,0</i>
<i>страхування кредитів</i>	<i>23,7</i>	<i>12,1</i>	<i>69,6</i>	<i>-11,6</i>	<i>57,5</i>	<i>23,7</i>	<i>12,1</i>	<i>69,6</i>	<i>-11,6</i>	<i>57,5</i>
<i>страхування фінансових ризиків</i>	<i>134,1</i>	<i>366,6</i>	<i>329,5</i>	<i>232,5</i>	<i>-37,1</i>	<i>84,9</i>	<i>295,3</i>	<i>262,5</i>	<i>210,4</i>	<i>-32,8</i>
Добровільне страхування відповідальності, у тому числі:	30,6	34,0	26,6	3,4	-7,4	30,3	33,8	26,5	3,5	-7,3
<i>страхування цивільної відповідальності власників наземного транспорту (включаючи відповідальність перевізника)</i>	<i>8,5</i>	<i>8,0</i>	<i>8,4</i>	<i>-0,5</i>	<i>0,4</i>	<i>8,4</i>	<i>7,9</i>	<i>8,4</i>	<i>-0,5</i>	<i>0,5</i>
<i>страхування відповідальності перед третіми особами (іншої)</i>	<i>21,6</i>	<i>25,9</i>	<i>18,1</i>	<i>4,3</i>	<i>-7,8</i>	<i>21,5</i>	<i>25,8</i>	<i>17,9</i>	<i>4,3</i>	<i>-7,9</i>
Недержавне обов'язкове страхування, у тому числі:	92,7	94,9	122,7	2,2	27,8	88,5	91,3	119,0	2,8	27,7
<i>особисте страхування від нещасних випадків на транспорті</i>	<i>1,3</i>	<i>0,9</i>	<i>1,2</i>	<i>-0,4</i>	<i>0,3</i>	<i>1,2</i>	<i>0,9</i>	<i>1,1</i>	<i>-0,3</i>	<i>0,2</i>
<i>страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів</i>	<i>55,5</i>	<i>81,5</i>	<i>110,8</i>	<i>26,0</i>	<i>29,3</i>	<i>52,9</i>	<i>78,7</i>	<i>108,1</i>	<i>25,8</i>	<i>29,4</i>
<i>авіаційне страхування цивільної авіації</i>	<i>35,1</i>	<i>11,4</i>	<i>9,4</i>	<i>-23,7</i>	<i>-2,0</i>	<i>33,6</i>	<i>10,8</i>	<i>8,3</i>	<i>-22,8</i>	<i>-2,5</i>
<i>страхування відповідальності суб'єктів перевезення небезпечних вантажів на випадок настання негативних наслідків при перевезенні небезпечних вантажів</i>	<i>0,0</i>	<i>0,1</i>	<i>94,0</i>	<i>0,1</i>	<i>93,9</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,09</i>	<i>0,0</i>	<i>0,09</i>
Державне обов'язкове страхування	63,4	43,7	52,5	-19,7	8,8	63,4	43,7	52,5	-19,7	8,8
ВСЬОГО (всі види страхування)	933,5	1 252,6	1 556,2	319,1	303,6	830,6	1 121,5	1 396,7	290,9	275,2

II. Види страхування

1. Темпи приросту страхових премій та страхових виплат за видами страхування

1.1 За результатами 9 місяців 2006 року у порівнянні із аналогічним періодом 2005 року приріст валових та чистих страхових премій відмічався у страхуванні життя (+28,3% валових і чистих), видах добровільного особистого страхування (+27,3% валових та +32,1% чистих), окремих видах майнового страхування - напр. страхування наземного транспорту (крім залізничного) - до +71,7% валових та 85,5% чистих, вогневих ризиків та ризиків стихійних явищ (+21,9% валових та 9,1% чистих). Темпи спаду в основному відмічалися у окремих видах майнового страхування. В цілому по ринку (за всіма видами страхування у показнику валових страхових премій відбувався спад (-1,6%), тоді як обсяг чистих страхових премій (на який не впливають обсяги внутрішнього перестраховування) мав приріст +13,9%.

1.2 За результатами 9 місяців 2006 року у порівнянні із аналогічним періодом 2005 року приріст валових та чистих страхових виплат відмічався у страхуванні життя (+75,9% валових і чистих), видах добровільного особистого страхування (+10,9% валових та +16,3% чистих), окремих видах майнового страхування, у тому числі найбільше за видами страхування вогневих ризиків та ризиків стихійних явищ (+127,9% валових та 125,8% чистих) та страхування кредитів (+475,2% валових та чистих). Темпи спаду в основному відмічалися у окремих видах майнового страхування, зокрема у страхуванні вантажів та багажу (-61,6% валових та 66,7% чистих), страхування фінансових ризиків (-10,1% валових та 11,1% чистих). В цілому по ринку (за всіма видами страхування) показники валових страхових виплат та чистих мали темпи приросту, а саме до +24,2% та 24,5% відповідно.

На рис.5 наведений графік щодо темпів приросту чистих страхових премій та чистих страхових виплат видів страхування за 9міс.2006р.

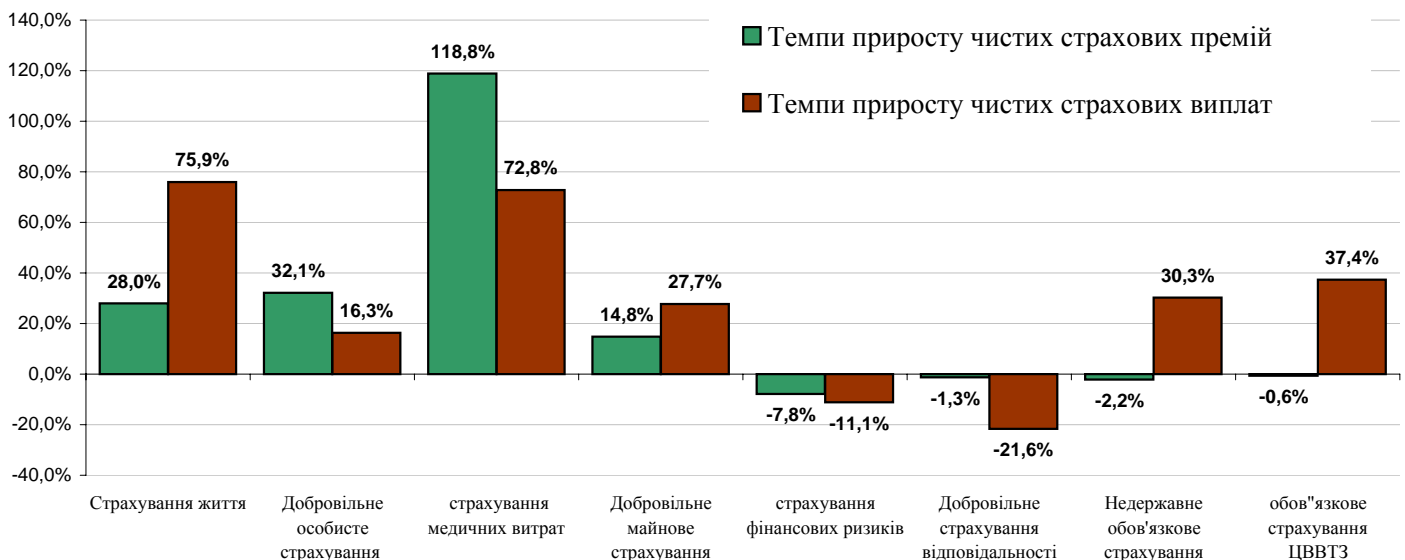

Рис.5 Темпи приросту чистих страхових премій чистих страхових виплат за 9 міс.2006р.

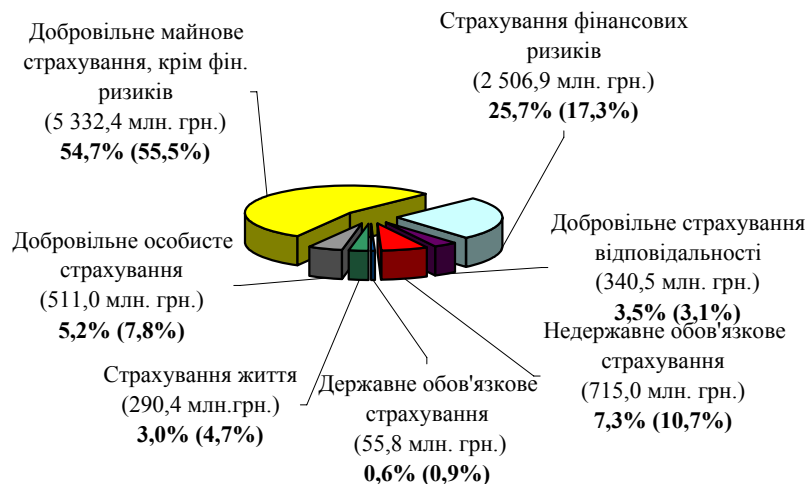

Рис.6 Структура валових страхових премій за 9міс.2006р. разом із зазначенням частки відповідного виду страхування у чистих страхових преміях (наведено у дужках)

**Табл. 3 Рівень страхових виплат (за валовими та чистими страховими преміями і страховими виплатами)
за 9 міс. 2006р. та 9 міс. 2005р.**

Види страхування	Рівень валових виплат за 9 місяців 2006р.	Рівень валових виплат за 9 місяців 2005р..	Рівень виплат фізичним особам за 9 місяців 2006р.*	Рівень виплат фізичним особам за 9 місяців 2005р *	Рівень чистих виплат за 9 місяців 2006р.**	Рівень чистих виплат за 9 місяців 2005р **
1	2	3	4	5	6	7
Страхування життя	3,5%	2,5%	8,0%	3,3%	3,5%	2,5%
Види страхування інші, ніж страхування життя, у тому числі:	16,3%	12,9%	6,8%	34,1%	23,5%	21,5%
Добровільне особисте страхування	42,0%	48,2%	41,9%	52,6%	43,6%	49,5%
Добровільне майнове страхування	14,4%	10,8%	33,8%	37,9%	21,7%	19,5%
- в тому числі страхування фінансових ризиків	13,1%	10,8%	0,9%	4,6%	24,6%	25,5%
Добровільне страхування відповідальності	7,8%	9,5%	23,8%	25,6%	13,9%	17,5%
Недержавне обов'язкове страхування	17,2%	13,0%	23,9	16,0%	18,1%	13,6%
- в тому числі страхування цивільної відповідальності власників наземних транспортних засобів (звичайні та додаткові договори)	24,6%	17,8%	27,6%	17,3%	24,9%	18,1%
Державне обов'язкове страхування	94,1%	96,8%	X	X	94,1%	96,8%
ВСЬОГО (всі види страхування)	16,0%	12,6%	33,0%	31,2%	22,6%	20,7%

*- відношення обсягів виплат страхувальникам-фізичним особам до обсягів премій, одержаних від страхувальників-фізичних осіб

** - відношення обсягу валових виплат за вирахуванням виплат, здійснених перестраховальникам-резидентам, до обсягу валових премій за вирахуванням премій, належних перестраховикам-резидентам

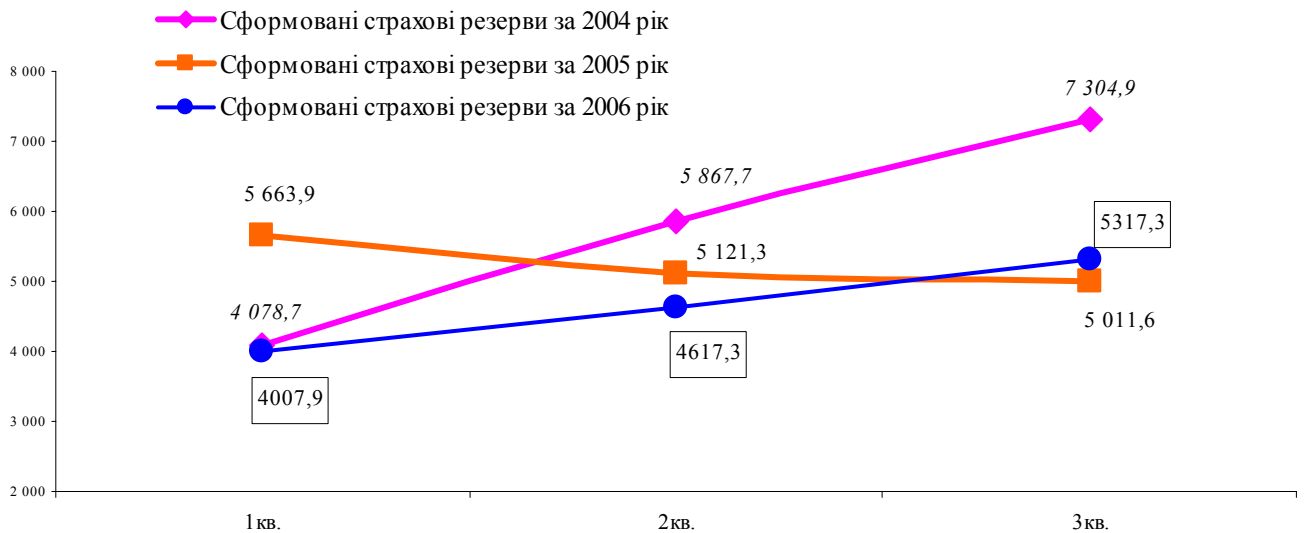

III. Сформовані страхові резерви

Величина сформованих страхових резервів станом на кінець III кварталу 2006 року становила **5 317,3 млн. грн.** (табл.4), що на **305,7 млн. грн.** більше аналогічного показника на кінець III кварталу 2005 року. На рис.7 представлений графік щоквартальних обсягів сформованих страхових резервів за 2004-2006рр.

Табл. 4 Сформовані страхові резерви за 9 міс.2006р. у порівнянні до 9 міс.2005р.

	Станом на 30.09.2005 (млн.грн.)	Станом на 30.09.2006 (млн.грн.)	Приріст (у %)
Величина сформованих страхових резервів на кінець звітного періоду, із них :	5 011,6	5 317,3	+6,1%
а) технічних резервів ,	4 713,6	4 808,9	+2,0%
б) резервів із страхування життя	298,0	508,4	+76,0%

Рис.7 Величина сформованих страхових резервів (щоквартально, наростаючим підсумком) за 2004-2006рр.

За 9 місяців 2006 року величина сформованих страхових резервів не значно зросла - на 272 мільйони гривень (у порівнянні із величиною на початок), тоді як у 2004 році величина резервів була значно більшою. В цілому ж протягом 2006 року відбувалось постійне зростання величини страхових резервів, тоді як у 2005 році спостерігались протилежні тенденції. Разом з тим, величина сформованих резервів із страхування життя не зазнавала подібних різких коливань, що пов'язано із більш рівномірною діяльністю страховиків на ринку страхування життя та відсутністю випадків закриття компаній-лідерів за надходженнями страхових платежів.

IV. Перестраховання

За договорами перестраховання ризиків за 9 місяців 2006 року (рис.8) українські страховики (цеденти, перестраховальники) сплатили **3 992,3 млн. грн. (40,9% від валових страхових премій по ринку)**, з них:

- перестраховикам-нерезидентам - **421,1 млн. грн.** (4,3% від валових премій по ринку).
- перестраховикам-резидентам – **3 571,2 млн. грн.** (36,6% від валових премій по ринку).

Рис.8 Частка перестраховання у резидентів та нерезидентів у співвідношенні до валових страхових премій починаючи із 2001 року

Обсяги перестраховання у нерезидентів за результатами 9 місяців 2006 року майже з усіх видів страхування дещо зросли (таб.5) як в абсолютних показниках (**421,1 млн. грн.** за 9 місяців 2006 р. у порівнянні з **305,9 млн. грн.** за аналогічний період 2005 року), так і у відносних (**4%** валових премій за 9 місяців 2006 р. та **3%** за відповідний період 2005 р.).

Табл.5 Структура перестраховання ризиків за видами страхування за 9 міс. 2005 та 2006 рр.

	Передано в перестраховання			В тому числі перестраховикам-нерезидентам		
	9 міс.2005 (млн. грн.)	9 міс.2006 (млн. грн.)	Темпи приросту	9 міс.2005 (млн. грн.)	9 міс.2006 (млн. грн.)	Темпи приросту
Страхування життя	25,2	23,6	-6,3%	25,2	23,2	-7,9%
Види страхування інші, ніж страхування життя, у тому числі:	4 762,8	3 968,6	-16,7%	280,7	397,9	41,8%
Добровільне особисте страхування	36,9	28,9	-21,7%	2,9	3,1	6,9%
Добровільне майнове страхування	4389,8	3645,7	-17,0%	164,9	307,7	86,6%
<i>в т.ч. страхування фінансових ризиків</i>	2 234,5	1462,5	-34,5%	3,6	23,4	550,0%
Добровільне страхування відповідальності	190,6	176,4	-7,5%	25,4	26,1	2,8%
Недержавне обов'язкове страхування	145,5	117,6	-19,2%	87,5	61,0	-30,3%
ВСЬОГО	4 788,0	3 992,3	-16,6%	305,9	421,1	37,2%

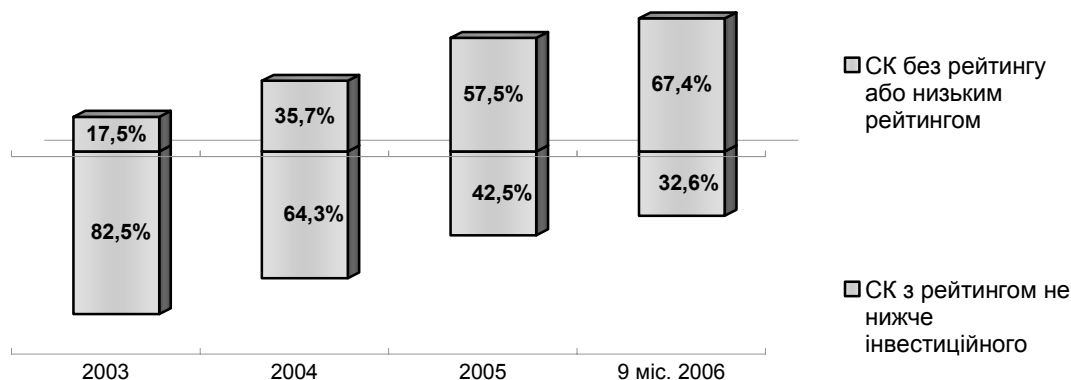
За проведеним аналізом Держфінпослуг щодо якісних змін з укладення договорів перестраховування за кордоном з надійними компаніями, близько **67,4%** від обсягів сплачених за межі України сплачується у компанії з рейтингами інвестиційного рівня (за міжнародною шкалою Standard&Poor's, FitchRatings, Moody's та A.M.Best), (табл.6, рис.9).

Табл. 6 Структура вихідного перестраховування у нерезидентів за рейтингами*

Рівень	Рейтинг перестраховика-нерезидента за міжнародною шкалою Standard&Poor's	Передано на перестраховування (тис. грн.)	Частка
Інвестиційний	AAA	14 260,7	3,4%
	AA+	119 572,6	28,4%
	AA	6 304,7	1,5%
	AA-	31 441,6	7,5%
	A+	55 508,7	13,2%
	A	32 359,0	7,7%
	A-	13 969,6	3,3%
	BBB+	2 057,3	0,5%
	BBB	6 047,0	1,4%
	BBB-	2 229,9	0,5%
	Всього інвестиційного рівня	283 751,0	67,4%
Спекулятивний	BB+	20 641,0	4,9%
	BB	10 079,3	2,4%
	B+	30 977,5	7,4%
	B	65,3	0,0%
	B-	76,6	0,0%
	Ядерні пули	3 140,2	0,7%
	Без рейтингу	72 348,0	17,2%
	Всього	421 078,9	100,0%

* Рейтинг Standard&Poor's, FitchRatings, Moody's та A.M.Best за міжнародною шкалою Standard&Poor's

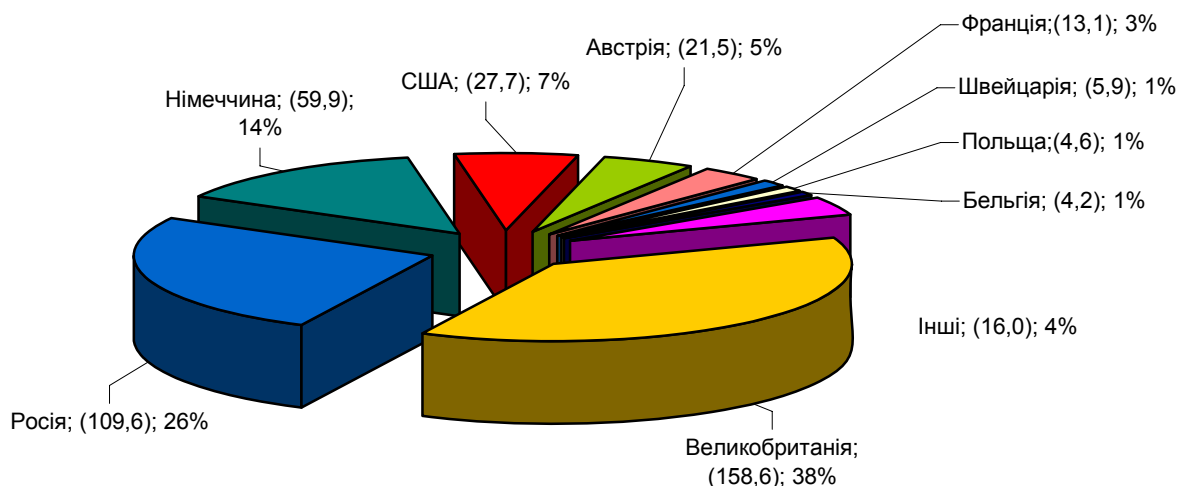
Позитивною є тенденція збільшення частки перестраховиків з рейтингом інвестиційного рівня в загальному обсязі перестраховування в нерезидентів. Серед 32,6% премій переданих перестраховикам-нерезидентам що мають рейтинг нижче інвестиційного, або не рейтинговані, 26,0% передано російським перестраховикам.

* 2003 та 2004 роки, без врахування Литви та Латвії

Рис.9 Розподіл сплачених премій за ознаками рейтингу перестраховика-нерезидента

Структура премій сплачених за договорами перестраховування з іноземними страховиками (перестраховиками) протягом 9 місяців 2006 року (рис.10), показує відносну диверсифікацію розміщення ризиків на міжнародних ринках перестраховування:

Обсяг сплачених коштів наведено у дужках у мільйонах гривень.

Всього за 9 місяців 2006 року перестраховикам-нерезидентам сплачено 421,1 млн. грн. страхових премій.

Рис.10 Структура вихідного перестраховування за країною перестраховика-нерезидента за 9міс.2006 року

Постійними партнерами Українських страхових компаній залишаються перестраховики Великобританія, Росія, Німеччина, США, Австрія, Франція. Висока частка перестраховування в британських перестраховиків спричинена окремим випадком здійснення в 2 кварталі 2006 року перестраховування договору зі страхування майна на суму понад 100 млн.грн. Це також вплинуло на структуру перестраховування в нерезидентів відповідно до рівнів кредитних рейтингів перестраховиків, де 28,4% перестраховування в нерезидентів передано перестраховикам з рейтингом AA+ Standard&Poors.

Частки (компенсації) страхових виплат, які сплачувалися за договорами вхідного та вихідного перестраховування

За ризиками, які українські страховики перестраховували за межами України, перестраховиками-нерезидентами було перераховано **100,9** млн.грн. страхових виплат (**6,5%** від валових страхових виплат та **24%** від страхових премій, що були перераховані на перестраховування). За договорами внутрішнього перестраховування (між українськими страховиками) сума страхових виплат становила **159,5** млн.грн. (**10,2%** від валових страхових виплат та **4,5%** від страхових премій, що були перераховані на перестраховування).

За ризиками, які іноземні страховики (перестраховувальники) передали у перестраховування українським страховикам, були переведені частки страхових виплат (за межі України) **11,2** млн.грн. (**0,7%** від валових страхових виплат та **66,66%** від страхових премій, що були перераховані на перестраховування за такими договорами).

V. Активи страховиків та розміщення страхових резервів

1.1. Станом на 30.09.2006 р. сплачений статутний капітал страховиків становив **7 812,0 млн. грн.** (рис.11), та у порівнянні з аналогічним періодом 2005 року зріс на 1,1 мільярди гривень. Частка іноземного капіталу становила **1 067,1 млн.грн.**, (13,4% від загальної суми сплачених статутних фондів), всього 66 СК, створених за участю іноземного капіталу.

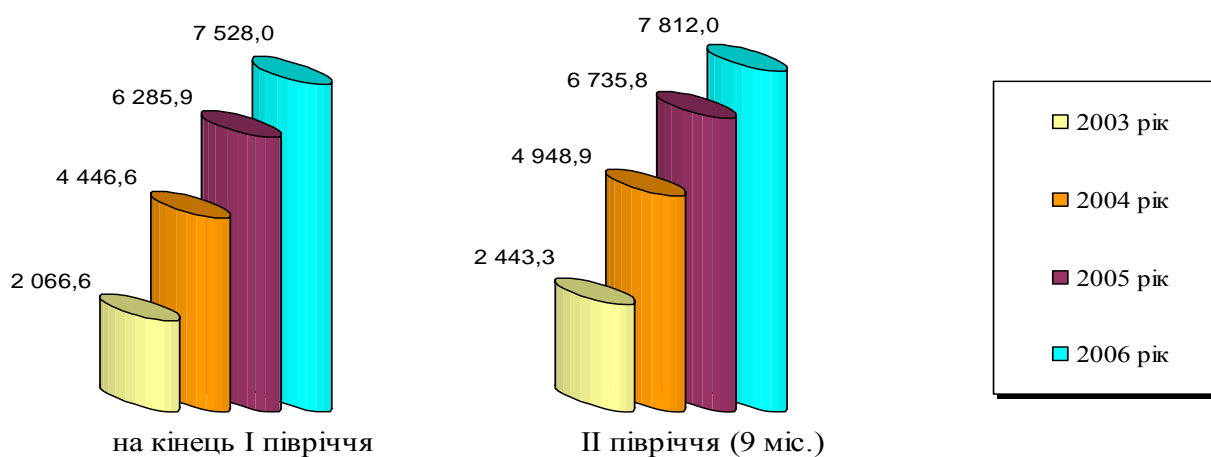

Рис. 11 Обсяг сплачених статутних фондів (наростаючим підсумком)

1.2. Станом на кінець III кварталу 2006 року сукупний розмір активів страховиків (валюта балансу) становив **22 498,8 млн. грн.**, з них активи, визначені статтею 31 Закону України "Про страхування" **16 402,6 млн.грн.**, в тому числі 1 936,2 млн.грн. - права вимоги до перестраховиків. На рис.12 представлені показники щодо обсягів активів страхових компаній за останні 4 роки.

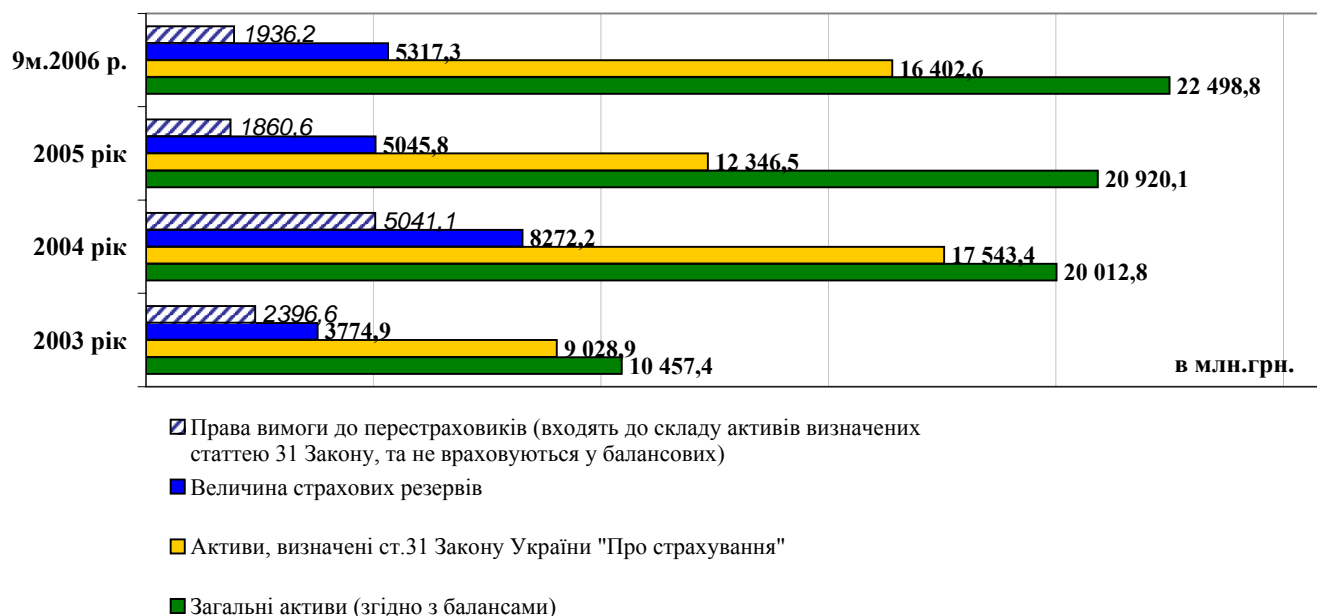

Рис. 12 Величина активів страховиків за останні 4 роки (з 2003 - 9 міс.2006рр.)

1.3. Активи страховиків та розміщення страхових резервів у категорії активів, визначені статтею 31 Закону України “Про страхування” (Табл.7):

Табл. 7 Розміщення активів (за відповідними категоріями) станом на 30.09.2006р.

Категорії активів, визначені статтею 31 Закону України “Про страхування” для представлення страхових резервів (тис. грн.)	ВСЬОГО ПО РИНКУ / на кінець звітного періоду відповідно до показників форми 1 “Баланс”/	У тому числі ті, якими представлено для покриття		
		технічних резервів	резервів з обов’язкового страхування цивільної відповідальності за ядрну шкоду	резервів із страхування життя
ВСЬОГО:	16 402 619,24	4 799 290,94	126 192,50	534 966,16
1) грошові кошти на поточних рахунках	1 041 394,7	643 847,2	21 903,0	29 901,2
у тому числі 1.1) в іноземній валюті	68 804,6	24 836,5	660,5	1 725,2
2) банківські вклади (депозити)	5 271 893,6	2 165 350,4	95 025,6	254 180,9
у тому числі 2.1) в іноземній валюті	295 154,2	178 380,9	36 961,2	25 067,4
3) банківські метали	48 035,0	37 595,2	0,0	3 660,9
4) нерухоме майно	659 471,1	291 034,5	0,0	38 701,2
5) акції	6 882 516,1	558 256,7	0,0	38 394,7
6) облігації	333 930,1	157 895,3	0,0	61 061,6
7) іпотечні сертифікати	43 895,7	0,0	0,0	0,0
8) цінні папери, що емітуються державою	133 003,3	29 848,4	0,0	46 844,7
9) права вимоги до перестраховиків (не входять до валюти	1 936 197,3	904 500,5	9 195,7	60 119,2
у тому числі 9.1) до перестраховиків - нерезидентів	293 342,4	130 073,7	2 264,5	59 667,3
10) інвестиції в економіку України за напрямками, визначеними Кабінетом Міністрів України *, у тому числі:	36 418,6	5 002,8	0,0	1 144,5
- розроблення та впровадження високотехнологічного устаткування, іншої інноваційної продукції, ресурсо- та енергозберігаючих технологій;	13 900,0	1 243,9	0,0	0,0
- розвиток інфраструктури туризму;	4 856,2	17,8	0,0	56,2
- перероблення відходів гірничо-металургійного виробництва;	1 485,0	0,0	0,0	0,0
- будівництво житла;	8 701,7	3 687,5	0,0	488,3
- розвиток транспортної інфраструктури, у тому числі будівництво та реконструкція автомобільних доріг;	7 475,7	53,6	0,0	600,0
- розвиток сектора зв’язку та телекомунікацій.	0,0	0,0	0,0	0,0
11) кредити страхувальникам-громадянам, що видаються в порядку, визначеному Уповноваженим органом і погодженому з Національним банком України	2 312,7	0,0	0,0	712,7
13) готівка в касі	13 551,1	5 959,9	68,2	244,7

* - Постанова Кабінету Міністрів України від 17.08.2002 № 1211 „Про затвердження напрямів інвестування галузей економіки за рахунок коштів страхових резервів”

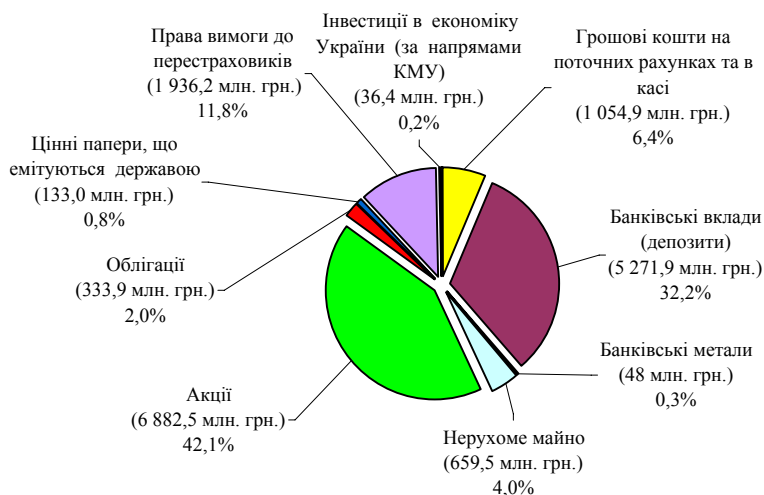

Рис. 13 Структура активів страховиків, визначених ст.31 Закону України "Про страхування" за напрямками інвестування (розміщення) за 9 міс.2006рр.